

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตรับผิดชอบของ
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญ

จันทรา วรรณโสภา
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข

บทคัดย่อ

การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญและเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 759 ครัวเรือน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าความเที่ยงตรง 0.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติ Pearson Product Moment Correlation Coefficient (r)

ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.128 สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.78 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.164 และการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.02 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.875 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ สำหรับระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปฏิบัติ ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านผลประโยชน์ และ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านประเมินผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากปัญหาของขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย เป็นปัญหาด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม ที่ทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญและร่วมมือกันแก้ไขปัญหา ซึ่งสถานการณ์ขยะประเทศไทยในปัจจุบันมีขยะอยู่ปริมาณมากสวนทางกับการจัดการที่ยากเนื่องจากประชากรบนโลกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและขยะมีความหลากหลายมาก คนไทยผลิตขยะปริมาณ 73,560 ตัน/วัน ส่วนกรุงเทพมหานครฯ ผลิตขยะปริมาณ 11,500 ตัน/วันขยะที่มีการจัดการอย่างถูกต้องมีเพียง 7.2 เปอร์เซ็นต์ และจัดการไม่ถูกต้อง 14.3 เปอร์เซ็นต์

จากฐานข้อมูลด้านการบริหารขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 63 แห่ง ในปีงบประมาณ 2559 มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจำนวน 71,000 กว่าตันต่อปี ซึ่งในการกำจัดขยะนั้นจังหวัดอำนาจเจริญจะใช้วิธีเทกองและฝังกลบ ในจำนวนนี้จะมีส่วนหนึ่งเป็นขยะมูลฝอยตกค้าง

อำเภอปทุมราชวงศาได้จัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ.2558-2562 โดยแบ่งกลุ่มพื้นที่ศูนย์จัดการขยะมูลฝอยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม (4 Cluster) ได้แก่ 1. องค์กรที่มีบ่อขยะขนาด M1 รองรับขยะได้ 101-300 ตัน 2. องค์กรที่มีบ่อขยะขนาดM2 รองรับขยะได้ 50 ตันมีปริมาณขยะ 53 ตันต่อวัน 3. องค์กรมีบ่อขยะขนาดM2 รองรับขยะได้ 50 ตัน 4. องค์กรที่มีบ่อขยะขนาดM2 รองรับขยะได้ 50 ตัน มีปริมาณขยะ 42 ตันต่อวัน ซึ่งเทศบาลตำบลปทุมราชวงศา จะจัดตั้งเป็นสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยโดยจะมีอปท.ทั้งหมด 14 แห่งที่ใช้บริการ ในโอกาสนี้เพื่อให้การดำเนินงานบริหารจัดการขยะมูลฝอยเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จากการพิจารณาแนวทางเปลี่ยนแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ เช่นการจัดการขยะเก่าสะสม อาทิเช่นปิด ปรับปรุง พื้นที่ฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกหลักวิชาการ การจัดการกับขยะใหม่ อาทิเช่นเปลี่ยนจากบ่อขยะให้เป็นโรงงานผลิตเชื้อเพลิงการจัดตั้งสถานีรวบรวมขยะเพื่อส่งเข้าโรงงานผลิตเชื้อเพลิงการกำหนดเขตทิ้งขยะที่เป็นของเสียอันตรายรณรงค์คัดแยกแล้วรวบรวมไปยังศูนย์รวบรวมเพื่อรอการกำจัดกำกับติดตามคัดแยกขยะมูลฝอยติดเชื้อ และติดตามดูแลระบบการขนส่งขยะ

ในเขตโรงพยาบาลแสนสุขในปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงไม่ตระหนักถึงผลกระทบของขยะมูลฝอยยังคงนำขยะมูลฝอยจากครัวเรือนไปทิ้งบริเวณป่าท้ายหมู่บ้าน ส่งผลกระทบต่อ กลิ่นไม่พึงประสงค์ ทัศนียภาพไม่สวยงามและอาจจะเป็นแหล่งรังโรคตามมา

จากปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญที่ประชาชนทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขและหาแนวทางในการลดปัญหาคือการลดปริมาณขยะมูลฝอยให้เหลือน้อยที่สุดก่อนนำไปจัดการโดยการสร้างจิตสำนึกโดยให้ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งจะเป็แนวทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหามลพิษที่ยั่งยืน ผู้ศึกษาจึงได้สนใจศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดขยะมูลฝอย ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขต
รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาในพื้นที่เขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จำนวน
5 หมู่ บ้าน ไคแก้ว บ้านหนองลุมพุก หมู่ 1 บ้านหนองยาง หมู่ 5 บ้านแสนสุข หมู่ 6 บ้านหนอง-ลุมพุก
หมู่ 12 และบ้านแสนสุข หมู่ 13

2. ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบลแสนสุข ตั้งแต่ปี 1 มกราคม 2560ติดต่อกันอย่างน้อย 6 เดือน

3. ขอบเขตระยะเวลา

เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม ระหว่างเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน 2561

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริม
สุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 759 ครัวเรือน

3. เครื่องมือการวิจัยและเครื่องมือการเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 759 ชุด และ
นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. ความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย วิเคราะห์โดยใช้สถิติสถิติ Pearson Product Moment Correlation Coefficient (r)

ผลการศึกษา

๑. ข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๕๙๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๙๘ เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๖๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๒ อายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๕๑ - ๖๐ ปี จำนวน ๓๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๖๙ รองลงมาอายุ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๒๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๕๔ อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๑๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๘๐ อายุ ๖๑ ปี ขึ้นไป จำนวน ๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๗ และอายุ ๒๑ - ๓๐ ปีจำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๐ ตามลำดับ ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาจำนวน ๓๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๔ รองลงมาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๑๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๔๓ ระดับ ปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน ๑๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๗ ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๐ และไม่ได้เรียนหนังสือ จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๗๖ ตามลำดับ อาชีพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม จำนวน ๖๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๙๒ รองลงมาอาชีพรับราชการ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๘ อาชีพค้าขาย จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๑ และอาชีพรับจ้างรายวัน/ กรรมกร จำนวน ๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๙ ตามลำดับ รายได้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า ๓,๐๐๐ บาทต่อเดือน จำนวน ๓๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕๔ รองลงมา ๑,๕๐๑ - ๓,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๐๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๕ และมีรายได้น้อยกว่า ๑,๕๐๐ บาทต่อเดือน จำนวน ๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๑ ตามลำดับ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยมากกว่า ๒๐ ปี ขึ้นไป จำนวน ๔๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๘๔ รองลงมา อาศัย ๑๖ - ๒๐ ปี จำนวน ๑๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๖๘ อาศัย ๑๑ - ๑๕ ปี จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๘ อาศัย ๖ - ๑๐ ปี จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๑ และอาศัยไม่เกิน ๕ ปี จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๕๙ ตามลำดับ

๒. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการตัดสินใจกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๓๒ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๑๒๘ รองลงมากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๔ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๑๓๒ และกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย ๒.๐๗ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๑๓๘ ตามลำดับ

๓. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการปฏิบัติกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๘ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๑๖๔ รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๖ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๒๖๕ และกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการปฏิบัติในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย ๒.๙๒ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๒๗๘ ตามลำดับ

๔. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการผลประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๒ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๘๗๕ รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๒๔ และกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ย ๑.๐๗ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๙๒ ตามลำดับ

๕. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ สำหรับระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปฏิบัติ ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านผลประโยชน์ และ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลแสนสุข จังหวัดอำนาจเจริญ สามารถอธิบายผลได้ดังนี้

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการตัดสินใจ สำหรับระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการปฏิบัติ ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านผลประโยชน์ และ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จีระชัย ไกรกังวาน (๒๕๕๔) ในการกำจัดขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือน มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

ควรรณรงค์ให้ความรู้เรื่องการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และให้ อปท.ร่วมสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์แก่ชุมชนตามความต้องการและเหมาะสม

บรรณานุกรม

กรมควบคุมมลพิษ. (2544). คู่มือแนวทางการลดคัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะมูลฝอย.

กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์กรุงศิลป์การพิมพ์(1977) จำกัด.

กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม. (2548). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย.

กรุงเทพฯ:กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.

กรมการณ สานงานนิม. (2548). การมีส่วนร่วมของนักเรียนในโครงการธนาคารขยะกรณีศึกษาโรงเรียน

ราชประชาสมาสัยในพระบรมราชูปถัมภ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชา

นโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,มหาวิทยาลัยบูรพา.

กัลยา สันมาแอ. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วน

ตำบลคลองขุด อำเภอเมืองจังหวัดสตูล. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการ

ปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น,มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จีระชัย ไกรกังวาร. (๒๕๕๔). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย กรณีศึกษาเทศบาลเมือง

วารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ณัฐภาพ ยมจินดา. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในเขตเทศบาล

เมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชา

นโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,มหาวิทยาลัยบูรพา.

ถนอมขวัญ พันธุ์สุนิห. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ่อ

ทองอำเภอบ่อทองจังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบาย

สาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,มหาวิทยาลัยบูรพา.

ปภาวรินทร์ นาจำปา.(2557).การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลคลอง

ใหญ่ อำเภอกลองใหญ่ จังหวัดตราด.หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการจัดการ

ภาครัฐและภาคเอกชน,วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุกัญญา แยมสุริวงษ์.(๒๕๕๘). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหาร

ส่วนตำบลชัยภูมิพล. หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.